

การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดในจังหวัดขอนแก่น The Study of Problems of Drug and Substance Addict in Khon Kaen

สกุนรัตน์ อุษณาวรงค์ (Skunrat Ussanawarong)*

ขนิษฐา นันทบุตร (Khanitta Nuntaboot)* ประยุทธ์ ชูสอน (Prayuth Chusorn)*

รัตนภรณ์ อัครธรรมรัตน์ (Rattanaporn Atthammarat)* ฉวี เย็นใจ (Chavi Yenjai)*

วรรณภา นิवासวัต (Wanapa Nivasawat)* ศรีน้อย มาศเกษม (Sinoi Maskasame)*

อนุพงษ์ ชูติธาดา (Anupong Chutitada)* ธนรัตน์ สอนสา (Tanarat Sornsas)*

พฤษ์ เซษฐกุลานุรักษ์ (Pharuhus Chastakulanuruk)*

ศุภวัฒน์นกร วงศ์ธนาวัส (Supawatanakorn Wongthanavasu)*

กอบพร อินทรตั้ง (Kobporn Intratang)* พรพิมล ชูสอน (Pornpimon Chusorn)*

มนตรี วงษ์สะพาน (Montree Wongsaparn)* สุชาติ ตรีทิพย์คุณ (Suchart Threethiphikoon)**

อรัญย์ ก้อนทอง (Orathai Korntong)** พ.ด.อ. ถวัลย์ สุทธาวรัตน์ (Tawan Soottavarat)***

บทคัดย่อ

ปัญหาการติดยาและสารเสพติด เป็นปัญหาระดับชาติ เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาการติดยา และสารเสพติดในอำเภอเมืองขอนแก่น งานวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาในนักเรียนมัธยม นักศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยใช้แบบสอบถาม ผู้ต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่นโดยการสัมภาษณ์ ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการเก็บข้อมูลย้อนหลัง 1 ปี ระยะเวลาศึกษาตั้งแต่ พฤศจิกายน 2539 ถึง เมษายน 2540 ได้จำนวนผู้ติดสารเสพติด 598 ราย อัตราผู้เสพติดต่อประชากรที่ศึกษา 1,000 รายในนักเรียน นักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน ผู้ต้องโทษ ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ 5.07, 3.19, 13.13, 19.82, 1.01 ชนิดของสารเสพติดที่เป็นปัญหาคือ ยาบ้า (36.66%) กัญชา (28.87%) สารระเหย (13.29%) ยานอนหลับ (7.22%) เฮโรอีน (4.47%) ตามลำดับนักเรียน ผู้ใช้แรงงาน ผู้ต้องโทษ ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น และศูนย์บำบัดรักษาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการกระจายของชนิดสารเสพติดที่คล้ายกันคือ ยาบ้า กัญชา สารระเหย ในขณะที่นักศึกษาจะเป็น กัญชา ยานอนหลับ สารระเหย เพศชายพบมากกว่าเพศหญิง 3 เท่า ช่วงอายุที่พบติดสารเสพติดสูงคือ 15-19 ปี (48.33%) ส่วนมากจะมีอาชีพรับจ้าง เกษตรกรและไม่มียาเสพติดระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ สถานที่แห่งแรกที่ทดลองเสพคือ ที่บ้าน ส่วนใหญ่จะมีผู้เสพติดบริเวณใกล้เคียงสาเหตุที่นำไปสู่การเสพติดคือ อยากรทดลองและเพื่อนชักชวน ในกลุ่มนักเรียนและผู้ต้องโทษพบว่า สามารถซื้อสารเสพติดได้จากเพื่อน (50.88%) ผลจากการติดสารเสพติดจะทำให้การเรียนต่ำ เป็นโรคจิตโรคประสาทได้สูง ปัญหาการติดยาและสารเสพติดสามารถแก้ไขและป้องกันได้ โดยการปราบปรามอย่างจริงจัง พร้อมกับยกระดับการศึกษาของประชากรให้สูงขึ้น และสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ให้กับเยาวชน

* มหาวิทยาลัยขอนแก่น ** ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดขอนแก่น

*** สารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Abstract

Drug and substance addict are the main national problems. To investigate the problem of the addict of people in Amphure-Muang Khon Kaen. This studies were performed by questionnaire in labourers students in secondary school and students, interviewing in prisoners and retrospective data collection method in patients in Khon Kaen Neuropsychiatric Hospital and Drug Dependence Therapy Center of North-East of Thailand. They were used during November 1996 - April 1997, and found 598 addictions. Addiction rate per 1,000 case in students in secondary school, students, labourers, prisoners, patients in Khon Kaen Neuropsychiatric Hospital and Drug Dependence Therapy Center of North-East of Thailand were 5.07, 3.19, 13.13, 19.82, 1.01. Major types of addict were amphetamine (36.66%) marihuana (28.87%) volatile substance (13.29%) CNS depressant (7.22%) heroin (4.47%) respectively. Distribution of types of addict in students in secondary school labourers prisoners and patients were amphetamine marihuana volatile substance. While in students were marihuana CNS depressant and volatile substance. Addict in male more than female 3 times. Most frequent age group was 15-19 year (48.33%). Most frequent occupational group were worker farmer and unemployed. Education and income found low too. Most frequent first addict were their own house and had addiction in around there. Major causes which brought them to be addict are wanted to try and introduced by their friend. Students in secondary school and prisoners most frequent bought addict substance from their friend (50.88%). The effects of addict are decrease learning and psychosis in later state. It was suggested that addict problem can be solved and protected by serious suppression, higher education and support in some constructive activity to the young generation.

คำสำคัญ : ยาบ้า กัญชา สารระเหย ยานอนหลับ

Keywords : Amphetamine ; Marihuana ; Volatile substance ; CNS depressant

บทนำ

ปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรัง รุกราน และทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติตลอดมา นับเป็นปัญหาระดับชาติ เป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ หลาย ๆ ด้าน เช่น ก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ เนื่องจากผู้ติดยาเสพติดต้องใช้เงินจำนวนมากไปซื้อสารเสพติด ผู้ติดยาเสพติดไม่สามารถประกอบอาชีพสร้างผลิตผลที่มีคุณภาพให้แก่บ้านเมือง บางรายเป็นอาชญากรทำให้สูญเสียทรัพยากรด้านกำลังคน ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ประเทศต้องสูญเสียเงินงบประมาณที่ควรจะนำไปพัฒนาประเทศไปใช้ในการปราบปราม ป้องกัน และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เมื่อสารเสพติดระบาดไปในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา จะทำให้ผลการเรียนตกต่ำ อาจถึงขั้นต้อออก ทำให้สูญเสียเยาวชนที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติ ประเทศจะขาดประชากรที่มีคุณภาพ พลังอำนาจของประเทศสูญเสียไป ทำให้กระทบต่อความมั่นคงของชาติได้ (ลดาวลัย, 2528)

การศึกษาเพื่อหาชนิดของสารเสพติดที่ทำให้เกิดปัญหา ควรจะได้มีการศึกษาเป็นระยะ ๆ ครอบคลุมที่ยังไม่สามารถปราบปรามสารเสพติดให้หมดไป ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาโดยวิธีตรงหรือวิธีอ้อม เนื่องจากจะมีการระบาดของสารเสพติดชนิดใหม่ขึ้นมาแทนชนิดเดิมอยู่ตลอดเวลา สาเหตุอาจจะเนื่องจากการปราบปราม หรือการบีบบังคับทางสังคม ทำให้ต้องหันไปพึ่งพาสารชนิดอื่นแทน

แม้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการติดยาและสารเสพติดจะมีความสำคัญ ช่วยแก้ปัญหาการติดยาและสารเสพติดได้ แต่ก็มีผู้ศึกษาวิจัยไม่มากและยังไม่กระจายครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นลักษณะของปัญหาและชนิดของสารเสพติดที่ทำให้เกิดปัญหานั้นอาจจะแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพสังคม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมในแต่ละภูมิภาคที่แตกต่างกัน

ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดใน

จังหวัดขอนแก่น ปัจจัยเสริมที่ทำให้ติดสารเสพติด ผลกระทบที่เกิดจากการติดสารเสพติด ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ติดสารเสพติด

วิธีการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ได้ทำการเก็บข้อมูลแบบ retrospective data collection และ prospective data collection

ระยะเวลาของการวิจัยตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2539 ถึง 30 เมษายน 2540 รวมระยะเวลาที่ทำการศึกษา 6 เดือน ประชากรที่ศึกษามีทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ

1. นักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น
2. นักศึกษา
3. กลุ่มแรงงาน
4. ผู้ต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น
5. ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น และศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักเรียน

ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนระดับมัธยมที่มีตั้งแต่ชั้น ม.1 ถึง ชั้น ม.6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 11 โรงเรียน การหากกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการจากการที่ได้รับการประเมินจากผู้ใกล้ชิดว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับสารเสพติด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประสานกับบรรดาอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการสอบถามและหาข้อมูลอาจารย์ที่กลุ่มตัวอย่างมีความใกล้ชิด จากบรรดานักเรียนโรงเรียนนั้นๆ อย่างไม่เป็นทางการ นอกจากนั้นยังได้ข้อมูลของ

กลุ่มตัวอย่างจากอาจารย์แนะแนว และอาจารย์ฝ่ายปกครอง ทั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามมาทั้งสิ้น 92 คน จากจำนวนประชากร 18,149 คน

นักศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2539 ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรนักศึกษาทุกคน โดยใช้วิธี Non-Probability Sampling แบบสัดส่วน (Quota Sampling) ตามคณะวิชา และชั้นปี โดยการใช้แบบสอบถาม ได้นักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวน 550 คน และสังกัดวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 200 คน รวมเป็น 750 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 18,813 คน

แรงงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มใช้แรงงานที่ใช้สารเสพติดในชุมชนแออัด 10 แห่งในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ Snowball Sampling โดยใช้แบบสอบถาม ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 25,902 คน

ผู้ต้องโทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น

ประชากรที่ศึกษา เป็นผู้ต้องโทษผิดพระราชบัญญัติสารเสพติดให้โทษในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น เก็บตัวอย่างในเดือนธันวาคม 2539 ด้วยวิธี accidental sampling โดยการสัมภาษณ์ ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 331 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองขอนแก่น 9 ราย จากจำนวนประชากรทั้งหมด 454 คน

ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชและศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้ทำการศึกษาจากเวชระเบียนของผู้ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถาม ได้จำนวนผู้ติดยาเสพติด 557 ตัวอย่าง ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอเมืองขอนแก่น 45 ราย จากจำนวนผู้เข้ารับการรักษาตลอดปี พ.ศ.2539 จำนวน 95,452 ราย และศึกษาจากเวชระเบียนของผู้ที่เข้ารับการรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถาม พบผู้ติดยาเสพติด จำนวน 552 ตัวอย่าง ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอเมืองขอนแก่น 52 ราย จากจำนวนผู้เข้ารับการรักษาตลอดปี พ.ศ.2539 จำนวน 997 ราย โดยวิธีเลือกตัวอย่างดังนี้

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น เก็บตัวอย่างจากคนไข้เก่าและคนไข้ใหม่ที่เข้ามารักษารักษาตลอดปี พ.ศ.2539 ที่มีประวัติติดยาเสพติดทั้งหมด (ให้ได้มากที่สุด) สำหรับคนไข้เก่าจะไม่เก็บตัวอย่างซ้ำ

ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บตัวอย่างเฉพาะจากคนไข้ใหม่ที่เข้ามารักษารักษาตลอดปี พ.ศ.2539 ที่มีประวัติติดยาเสพติดทั้งหมด

ชนิดของสารเสพติด

ชนิดของสารเสพติดที่ศึกษาได้แก่ เฮโรอีน มอร์ฟีน ผีน กัญชา สารกระตุ้น ประสาท (เช่น ยาบ้า, ยาอี เป็นต้น) สารกลุ่มประสาท สารทำให้ประสาทหลอน สารระเหย ไม่รวมเหล้า บุหรี่

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากประชากร 5 กลุ่ม ได้จำนวนตัวอย่างผู้ติดยาเสพติดที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน

อำเภอเมืองขอนแก่นดังนี้ นักเรียน 92 คน นักศึกษา 60 คน กลุ่มแรงงาน 340 คน ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 52 คน โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น 45 คน ทัศนสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น 9 คน รวมจำนวนประชากรตัวอย่าง 598 คน ซึ่งอัตราการติดยาเสพติดต่อกลุ่มประชากรที่ศึกษา 1,000 ราย ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มแรงงาน ผู้ต้องโทษ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น เท่ากับ 5.07, 3.19, 13.13, 19.82, 1.01 ตามลำดับ อัตราการติดยาเสพติดทั้งหมดเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น 1,000 รายเท่ากับ 2.69

ชนิดของสารเสพติด

จากการศึกษาพบว่า ชนิดของสารเสพติดที่นิยมใช้ในกลุ่มประชากรที่ศึกษา 5 อันดับแรก ได้แก่ ยาบ้า (36.66%) กัญชา (28.87%) สารระเหย (15.59%) ยานอนหลับ (7.22%) เฮโรอีน (4.47%)

เมื่อแยกกลุ่มประชากรที่ศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียน กลุ่มแรงงาน ผู้ต้องโทษ ผู้เข้ารับการรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น มีการกระจายของชนิดสารเสพติดที่นิยมใช้ 3 อันดับแรก ที่เหมือนกันคือ ยาบ้า กัญชา สารระเหย เฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีการกระจายของชนิดสารเสพติด 2 ชนิดแรกแตกต่างกันคือ กัญชา ยานอนหลับ ในขณะที่ยาบ้าอยู่ในอันดับที่ 4

เมื่อดูสถิติผู้ต้องโทษในเรือนจำกลางขอนแก่น (ถูกจับกุมในสถานะเป็นผู้ขายสารเสพติด ผู้ต้องโทษในทัศนสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น ถูกจับในสถานะผู้เสพ) พบว่าผู้ต้องโทษถูกจับกุมในคดีความผิดเกี่ยวกับสารเสพติดถึง 48.98% ของคดีทั้งหมด ในกรณีนี้เป็นคดียาบ้าถึง 44.24% รองลงมา

ได้แก่ คดีกัญชา 3.12% คดีเฮโรอีน 1.19% คดีฝิ่น 0.43% จะเห็นว่าไม่มีการจับกุมคดีเกี่ยวกับผู้ค้าสารระเหยและยานอนหลับ ซึ่งเป็นสารเสพติดที่อยู่ในอันดับที่ 3 และ 4 เนื่องจากสารระเหยเป็นตัวทำลายที่ใช้ผสมสีต่าง ๆ ในน้ำยาทาเล็บ น้ำยาล้างเล็บ วางขายตามห้างร้านต่าง ๆ โดยไม่ผิดกฎหมาย ยานอนหลับสามารถหาซื้อได้ตามร้านขายยาทั่ว ๆ ไป จากข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สนับสนุนผลการศึกษาว่าชนิดของสารเสพติดที่เป็นปัญหาในจังหวัดขอนแก่นคือ ยาบ้า กัญชา สารระเหย ยานอนหลับ เฮโรอีน

สำหรับกลุ่มนักศึกษาชนิดของสารเสพติด 2 อันดับแรกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ นั้น คงเพราะนักศึกษาเหล่านี้มีความเครียดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ กัญชาและยานอนหลับจะทำให้สบายใจ ในขณะที่ถ้าต้องการดูหนังสือให้ได้นานและทน อาจจะใช้สารกระตุ้นประสาทอย่างอ่อน ๆ เช่น กาแฟ และที่สำคัญคือ นักศึกษาส่วนมากมาจากจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งมีการกระจายของชนิดสารเสพติดที่อาจจะแตกต่างจากจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยที่นำไปสู่การติดยาเสพติด

เพศ พบเพศชายมากกว่าเพศหญิง 3 เท่า เช่นเดียวกับการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาทุกราย ฉะนั้นเพศชายจึงเป็นเพศที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญมาก ผู้ปกครองควรให้การดูแลใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น อบรมสั่งสอนด้วยเหตุและผล

อายุ อายุระหว่าง 15 ปี ถึง 19 ปี ควรให้การดูแลเป็นพิเศษ หากิจกรรมต่าง ๆ ให้ทำในเวลาว่าง เช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา อ่านหนังสือ อ่านเล่น วาดภาพ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เนื่องจากเป็นช่วงที่พบติดยาเสพติดมากที่สุด (48.33%) นิภา นิธยานัน ได้กล่าวว่า อายุระหว่าง 15-25 ปี ซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยรุ่นใหญ่

ตอนต้นเป็นช่วงสำคัญของชีวิตที่คนเราจะประสบความยุ่งยากหรือวิกฤติการณ์ในการปรับตัวมากที่สุด เป็นวัยที่ต้องการความรัก ความสำเร็จ ต้องการการยกย่อง โดยเฉพาะต้องการการยอมรับจากผู้อื่นมาก จึงเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน ชอบทำตามกัน อยากลองและอยากเล่น ซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษานี้ เนื่องจากพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เสพติดคือ อยากทดลองและเพื่อนชักชวน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด และแหล่งที่ซื้อสารเสพติดคือ จากเพื่อนถึงร้อยละ 51 ผู้ปกครองควรให้ความสนใจกับเพื่อนที่ลูกคบหาสมาคมด้วยเป็นพิเศษ เลือกเพื่อนให้ลูกคบเพื่อนที่ดี และอยู่ในสายตาผู้ปกครองตลอดเวลา

ผู้เสพติดส่วนมากมีอาชีพ รับจ้าง เกษตรกร ไม่มีอาชีพ รายได้ต่ำ การศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อมูลจุดนี้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบควรหาทางแก้ไขต่อไป

บ้านเป็นสถานที่ที่นิยมใช้เป็นสถานที่ทดลองเสพเป็นครั้งแรก ซึ่งส่วนมากจะมีผู้เสพติดอยู่บริเวณใกล้เคียง ผู้ที่มีบทบาทต่อผู้เสพติดที่ศึกษา คือ พ่อ-แม่ (44.81%) เพื่อน (37.04%) สูงที่สุด ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่าเพื่อนเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งส่วนมากจะเป็นวัยรุ่นตอนปลายคาบเกี่ยวกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ข้อมูลนี้ยืนยันผลการศึกษาข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ครู-อาจารย์จะมีอิทธิพลต่อผู้เสพติดน้อยมาก ฉะนั้นครู-อาจารย์ควรพัฒนาบทบาทของตนเพื่อให้เด็กต้องการพึ่งพาปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ลดการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาได้

ผลกระทบต่อผู้ที่เสพติด

ในกลุ่มนักเรียน การเรียนตกต่ำ ผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล พบเป็นโรคจิตโรคประสาทสูง เสียอนาคต และสิ้นเปลืองเงินทอง

ข้อคิดเห็นของผู้ที่เสพติด

กลุ่มนักเรียนเสนอแนะวิธีป้องกันการติดยาเสพติดว่า ควรให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และออกกำลังกายเป็นประจำ คบเพื่อนที่ไม่ติดยาเสพติด พ่อ-แม่ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการช่วย รองลงไปคือ ตัวเราเอง

กลุ่มแรงงาน ส่วนมากคิดว่าสารเสพติดไม่มีอันตรายต่อใครและไม่ต้องการเลิก ในส่วนที่ต้องการเลิกคิดว่าสารเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดี และสิ้นเปลืองเงินทอง

ผู้ต้องโทษ ให้ความสำคัญต่อการปราบปราม เนื่องจากพบว่า มีผู้ค้าสารเสพติดอยู่มาก

นักศึกษา ให้ความสำคัญกับครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติดและอุปสรรคต่อการปราบปรามคือ มีเจ้าหน้าที่ทหาผลประโยชน์เองเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าวิธีที่จะป้องกันการติดยาเสพติดและปัญหาสารเสพติดได้ดีที่สุดคือ

1. การปราบปราม จะต้องมีการปราบปรามกันอย่างจริงจังทั้งผู้ชายและผู้หญิงเบื้องหลัง ผู้ติดต้องได้รับการบำบัดรักษาที่ถูกต้อง ในยุคสังคมและเศรษฐกิจเช่นนี้ วิธีการปราบปรามจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นที่นายกรัฐบาลชุดปัจจุบันนี้ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง

2. การศึกษา รัฐบาลควรวางนโยบายให้เด็กรุ่นใหม่มีการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพที่ดีขึ้น มีรายได้มากขึ้น พร้อมกับการปรับปรุงหลักสูตรให้มีการสอนเกี่ยวกับพิษภัยของสารเสพติดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดความฝังใจรังเกียจสารเสพติด การให้การศึกษาก็ถูกทางจะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดในระยะยาวได้

3. ครอบครัว ในความเป็นจริงสถาบันครอบครัวน่าจะมึบทบาทมากที่สุดในการป้องกันสารเสพติด ทุกคนยอมรับว่าหากสถาบันครอบครัวดี สามารถให้การอบรมสั่งสอนลูกได้ถูกต้อง มีเหตุมีผล และครอบครัวอบอุ่น จะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้กับบุคคลในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ในสภาพสังคมและเศรษฐกิจเช่นนี้ ประกอบกับความซับซ้อนในโครงสร้างของปัญหาครอบครัว ทำให้การแก้ปัญหาในครอบครัวนั้นยาก เช่น การจะไปแนะนำให้พ่อแม่ให้เวลากับลูกบ้างในพ่อแม่ที่ต้องทำงานดิ้นรน หาเงินทองเพื่อการยังชีพแล้ว จะให้เขาเอาเงินที่ไหนไปเลี้ยงลูก เป็นต้น

ฉะนั้นวิธีที่ดีที่สุดคือ การให้การศึกษากับเด็กรุ่นใหม่ เพื่อตัวเขาเองจะได้ไม่ประพฤติดิฉินและความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้อบรมสั่งสอนลูกหลานหรือบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงต่อไป

4. กิจกรรม ควรสนับสนุนให้เด็กวัยรุ่นสนใจหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น สนับสนุนให้เล่นกีฬาต่างๆ เพื่อให้วัยรุ่นรู้จักใช้เวลาไปในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ใช่เวลาไปหมกมุ่นกับยาเสพติด

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้การสนับสนุนเงินทุนการวิจัยนี้ และขอขอบคุณ รศ.วินิต ชินสุวรรณ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนและผลักดันทำให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา นันนทบุตร และคณะ. 2540. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดในผู้ใช้แรงงาน เขตชุมชนเทศบาลนครจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิภา พิทยายน. 2520. การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สารศึกษา การพิมพ์.

ประยุทธ ชูสอน และคณะ. 2540. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาเสพติดในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ; กลุ่มนักศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. เรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น. 2539. สถิติผู้ต้องโทษในเรือนจำกลาง จังหวัดขอนแก่น.

รัตนารณ์ อัครธรรมรัตน์ และคณะ. 2540. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมในจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลดาวัลย์ เจริญรัมย์. 2528. การศึกษาสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของสิ่งเสพติดในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารกรมการแพทย์ 10(10): 715-722.

สกุสิทธิ์ อุษณาวรงค์ และคณะ. 2539. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สกุสิทธิ์ อุษณาวรงค์ และคณะ. 2539. การศึกษาสภาพปัญหาการติดยาและสารเสพติดของผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นและศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถิติจังหวัด จังหวัดขอนแก่น. 2539. ข้อมูลประชากรในจังหวัดขอนแก่น.

ตารางที่ 1 แสดงสถิติผู้ต้องโทษในเรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น ปี 2539

คดี	จำนวน (คน)	%
คดีอื่นๆ	474	51.02
คดีความผิดเกี่ยวกับสารเสพติด	(455)	(48.98)
- เฮโรอีน		
- ชาย	10	1.08
- หญิง	1	0.11
รวม	11	1.19
- มึน		
- ชาย	4	0.43
- หญิง	-	0.00
รวม	4	0.43
- กัญชา		
- ชาย	25	2.69
- หญิง	4	0.43
รวม	29	3.12
- วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า)	378	40.69
- ชาย	33	3.55
- หญิง	411	44.24
รวม		
รวม	929	100.00

แหล่งข้อมูลจาก เรือนจำกลางจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 2 แสดงอัตราการติดยาเสพติด จำแนกตามกลุ่มประชากรที่ศึกษา
ในอำเภอเมืองขอนแก่น

กลุ่มประชากรที่ศึกษา	จำนวนผู้ติด สารเสพติด (คน)	จำนวนประชากร ทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม (คน)	อัตราการติดยาเสพติด ต่อกลุ่มประชากรที่ ศึกษา 1,000 ราย
นักเรียน	92	18,149	5.07
นักศึกษา	60	18,813	3.19
กลุ่มแรงงาน	340	25,902	13.13
ศูนย์บำบัดฯ	52	997	52.16
รพ.จิตเวชฯ	45	95,452	0.47
ทัศนสถานบำบัด พิเศษฯ	9	454	19.82
รวม	598	159,767	3.74

1.01* = อัตราการติดยาเสพติดต่อกลุ่มประชากรที่ศึกษา 1,000 ราย เมื่อรวมประชากร
ของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและโรงพยาบาลจิตเวช-
ขอนแก่น เข้าด้วยกัน

ตารางที่ 3 แสดงอัตราการติดยาเสพติด เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในอำเภอเมือง
ขอนแก่น (สถิติประชากรจากสถิติจังหวัด จังหวัดขอนแก่น ปี 2539)

จำนวนผู้ติดยาเสพติด (คน)	จำนวนประชากรในเขต อำเภอเมืองขอนแก่น (คน)	อัตราการติดยาเสพติดต่อประชากรใน เขตอำเภอเมืองขอนแก่น 1,000 ราย
598	222,686	2.69

ตารางที่ 4 แสดงชนิดของสารเสพติดที่นิยมใช้ในประชากรแต่ละกลุ่มในอำเภอเมืองขอนแก่น (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

กลุ่มประชากร ที่ศึกษา	ชนิดของสารเสพติดที่เคยใช้										
	กัญชา	ยาบ้า	สาร ระเหย	ยานอน หลับ	เฮโรอีน	ฝิ่น	มอร์ฟีน	เหล้า แห้ง	อื่นๆ	รวม	ร้อยละ
นักเรียน	26 (28.26)	27 (29.35)	24 (26.09)	15 (16.30)	0	0	0	0	0	92	10.54
นักศึกษา	33 (34.74)	10 (10.53)	16 (16.84)	19 (20.00)	1	2	1	13	0	95	10.88
กลุ่มแรงงาน	137 (26.71)	215 (41.91)	46 (8.97)	29 (5.65)	22 (4.29)	13	12	18	21	513	58.76
ศูนย์บำบัดฯ	26	33	10	0	11	2	0	0	0	82	9.39
รพ.จิตเวชฯ	23	27	20	0	3	1	0	0	0	74	8.48
ทัณฑสถาน บำบัดพิเศษฯ	7	8	0	0	2	0	0	0	0	17	1.95
รวม	252	320	116	63	39	18	13	31	21	873	
ร้อยละ	28.87	36.66	13.29	7.22	4.47	2.06	1.48	3.55	2.40		100

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษาในอำเภอเมืองขอนแก่นแต่ละกลุ่มแยกตามเพศ

เพศ	ประชากรที่ศึกษา						รวม (คน)	ร้อยละ
	ทัณฑ สถานฯ (คน)	รพ. จิตเวชฯ (คน)	ศูนย์บำบัดฯ (คน)	นักศึกษา (คน)	กลุ่ม แรงงาน (คน)	นักเรียน (คน)		
ชาย	9	45	50	44	219	90	457	76.42
หญิง	0	0	2	16	121	2	141	23.58
รวม	9	45	52	60	340	92	598	100.00

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษาในอำเภอเมืองขอนแก่นแต่ละกลุ่มแยกตามอายุ

อายุ	ประชากรที่ศึกษา							รวม (คน)	ร้อยละ
	ทัศนท สถานที่ (คน)	รพ.จิต เวช (คน)	ศูนย์ บำบัด ฯ (คน)	นักศึกษา มข.(คน)	นัก ศึกษา วท.(คน)	กลุ่มแรง งาน (คน)	นัก เรียน (คน)		
10-14	0	0	5	0	0	18	6	29	4.85
15-19	1	10	22	23	16	131	86	289	48.33
20-24	3	11	13	10	11	48	0	96	16.05
25-29	0	10	2	0	0	56	0	68	11.37
30-34	2	4	6	0	0	22	0	34	5.69
35-39	1	4	2	0	0	19	0	26	4.35
40-44	1	5	0	0	0	31	0	37	6.19
45-49	1	1	0	0	0	8	0	10	1.67
50-54	0	0	1	0	0	6	0	7	1.17
55-59	0	0	0	0	0	1	0	1	0.17
60-64	0	0	1	0	0	0	0	1	0.17
65 ปี ขึ้นไป	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ไม่ตอบ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	9	45	52	33	27	340	92	598	100

มข. = มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วท. = วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 7 แสดงสาเหตุของการนำไปสู่การติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) ในประชากรทุกกลุ่มในอำเภอเมืองขอนแก่น

สาเหตุ	กลุ่มประชากร						รวม	%
	นัก เรียน	นัก ศึกษา	กลุ่ม แรงงาน	ทัศนท สถานที่	รพ. จิตเวช	ศูนย์ บำบัดฯ		
อยากทดลอง	30	41	163	230	63	316	843	38.69
เพื่อนชักชวน	26	26	97	192	43	152	536	24.60
ถูกหลอก	1	0	20	4	10	2	37	1.70
เพื่อความสนุกสนาน	0	18	80	98	14	25	235	10.78
มีเรื่องไม่สบายใจ	3	16	55	14	9	8	105	4.82
มีปัญหาจากทาง บ้าน	22	0	37	19	13	18	109	5.00
รู้เท่าไม่ถึงการณ์	1	0	0	103	0	0	104	4.77
ทำให้ทำงานได้ดี	0	0	154	0	0	0	154	7.07
ทำให้ออนหลับได้	0	0	14	0	0	0	14	0.64
เพื่อต้องการการยอมรับ	0	5	0	0	0	0	5	0.23
ความเท่	9	0	0	0	0	0	9	0.42
ไม่ระบุ	0	5	0	23	0	0	28	1.28
รวม	92	111	620	683	152	521	2,179	100

ตารางที่ 8 แสดงถึงผู้ที่มีบทบาทต่อกลุ่มประชากรที่ศึกษาที่จะไปปรึกษา (นักเรียน, นักศึกษา) (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ผู้ที่จะไปปรึกษา	กลุ่มประชากร		รวม	
	นักเรียน	นักศึกษา	จำนวน	%
พ่อ-แม่	20	464	484	44.81
ครู-อาจารย์	12	52	64	5.93
เพื่อน	25	375	400	37.04
พี่-น้อง	28	0	28	2.59
ญาติ	5	0	5	0.46
ไม่บอกใคร	2	48	50	4.63
อื่นๆ	0	49	49	4.54
รวม	92	988	1,080	100